

บทที่ ๕

อภิปรายและสรุปผลของการวิจัย

ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ในบทที่ ๕ ได้มาจากคำตอบแบบสอบถามของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๓๔๖ คน ซึ่งมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน และมีความสามารถในการเรียนต่างกัน นักเรียนเหล่านี้ (๘๙%) มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เมื่อจบชั้นมัธยมปลายแล้ว และนักเรียนตั้งใจว่าถึงจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยไม่ได้ในปีการศึกษา ๒๕๑๒ นักเรียนก็จะพยายามสอบเข้า ในใหม่ในปีต่อ ๆ ไป ดังนั้นจึงน่าจะเชื่อถือได้ว่าอาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนเลือก เป็นอาชีพที่นักเรียนตั้งใจจะประกอบจริง ๆ ในอนาคต ถ้านักเรียนสามารถศึกษาต่อในสถาบันวิชาชีพนั้น ๆ ได้

อาชีพที่นักเรียนเลือกกันมากได้แก่ แพทย์, ครู, พยาบาล, วิศวกร, เกษตรกร, เกษตรกร, นักบัญชี, ตำรวจ และนักการเมือง นักเรียน ๒๖๖ คน ที่เลือกอาชีพเหล่านี้เป็นนักเรียนชาย ๑๕๓ คน นักเรียนหญิง ๑๑๓ คน นักเรียนชายและหญิงเลือกอาชีพเหล่านี้ต่างกัน คือ นักเรียนชายเลือกอาชีพวิศวกร, เกษตรกร และนักการเมืองมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนอาชีพ แพทย์, ครู, พยาบาล, เกษตรกร และนักบัญชี มีนักเรียนหญิงเลือกมากกว่านักเรียนชาย

อาชีพทั้ง ๘ นี้ล้วนแต่เป็นอาชีพที่นักเรียนอยากประกอบทั้งสิ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ต่าง ๆ กันไปตามอาชีพที่นักเรียนเลือก เช่น

นักเรียนที่เลือกอาชีพแพทย์ อาจจะทำให้เห็นว่าแพทย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติและค่าประโยชน์ให้กับส่วนรวมทั้งนี้เพราะภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลังได้รับการพัฒนาจึงต้องการแรงงานที่มีประสิทธิภาพ นั่นคือประชาชนจะต้องมีสุขภาพสมบูรณ์ มีร่างกายที่แข็งแรง แต่เท่าที่ปรากฏเนื่องจากความแห้งแล้งและอดอยากทำให้ประชาชนซึ่งจะเป็นแรงงานที่สำคัญ ถูกโรคภัยเบียดเบียนที่ ดังนั้นแพทย์จึงเป็นอาชีพที่ภาคต้องการมาก และเมื่อแพทย์เป็นผู้ช่วยประชาชนในพ้นจากโรคภัยต่าง ๆ แพทย์จึงเป็นที่นับถือและยกย่องของบุคคลทั่วไป

นักเรียนที่เลือกอาชีพครู อาจจะทำให้เห็นว่าอาชีพที่คนเลือกเป็นอาชีพที่ให้ความรู้แก่บุคคลทุกชั้น ทุกอาชีพ และในบางครั้งครูยังเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเรื่องทุกข-

รอนของนักเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นทรัพย์สิน ยถยของนับถือของเด็ก จนทำให้นักเรียนอยากประกอบอาชีพครูบ้าง เพราะนอกจากจะได้ประกอบอาชีพตามบุคคลที่ตนนับถือแล้ว อาชีพนี้ยังเป็นอาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศอีกด้วย

นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร อาจจะเลือกอาชีพนี้เพราะคิดว่าเป็นอาชีพที่ภาคของตนต้องการมาก เห็นได้จากวิศวกรรมศาสตร์ เป็นสาขาวิชาหนึ่งในสองสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่นในปีแรก ๆ ทั้งนี้เพราะภาคนี้ต้องการนายช่างที่มีความรู้ ความสามารถที่จะควบคุมและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนา เช่น สร้างถนน, โรงงาน, เขื่อนและอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

นอกจากนี้นักเรียนบางคนอาจจะเห็นว่า แพทย์และวิศวกร เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี คือ นอกจากงานประจำแล้วยังหารายได้พิเศษจากการเปิดคลินิก หรือเปิดร้านซ่อมเครื่องยนต์และไฟฟ้า อาชีพครูก็เช่นกันถึงจะมีรายได้ประจำน้อย แต่ก็อาจสอนพิเศษเพิ่มได้

สำหรับนักเรียนที่เลือกอาชีพเกษตรกรและนักการเมืองก็อาจมีเหตุผลในการเลือกอาชีพของตนต่างกันออกไปอีก เช่น

นักเรียนที่เลือกอาชีพเกษตรกรอาจจะเห็นว่าในภาคที่ตนอยู่ อาชีพหลักได้แก่การเพาะปลูกและทำนา ซึ่งไม่มีใครได้ผลดีนัก เพราะพื้นดินแห้งแล้งและชาวไร่ชาวนาในภาคนี้ยังเพาะปลูกด้วยวิธีที่ล้าสมัย นักเรียนจึงคิดว่าถ้าตนได้เรียนทางการเกษตรก็จะได้รู้จักเทคนิคใหม่ ๆ และรู้จักคัดแปลงนำเอาพืชอันมาปลูกแทนข้าว ซึ่งจะให้ผลดีกว่า และเป็นการช่วยให้เศรษฐกิจของภาคดีขึ้น หรืออาจเนื่องมาจากเหตุผลอื่น คือ ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนมีไรนาของตนเอง จึงอยากให้นักเรียนดำเนินอาชีพนี้ต่อไป

นักเรียนที่เลือกอาชีพนักการเมือง อาจจะเลือกอาชีพนี้ เพราะเห็นตัวอย่างบุคคลในภาคของตนที่ได้เคยมีชื่อเสียงและมีอำนาจทางการเมือง

นอกจากเหตุผลที่ยกตัวอย่างมาข้างต้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุเพียงบางส่วน ที่ทำให้นักเรียนเลือกอาชีพต่าง ๆ เหล่านั้น ยังอาจพิจารณาได้จากการจัดลำดับอาชีพ ที่สังคมต้องการ หรือมีคุณประโยชน์ต่อประเทศ อาชีพที่มีเกียรติหรือมีคุณค่าทางสังคม อาชีพที่มีรายได้ดีหรือ

มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ โดยนักเรียนที่เลือกอาชีพ แพทย์, ครู, วิศวกร, เกษษกร, พยาบาล, นักบัญชี, เกษตรกร, ตำรวจและนักการเมือง จากตารางที่ ๑, ๒, ๓ ในภาคผนวก ข. ซึ่งปรากฏว่า

นักเรียนที่เลือกอาชีพแพทย์ ๕๔ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๕๔ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๓๗ คน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๓๔ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพครู ๔๑ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๓๕ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๔๑ คน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๑ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพพยาบาล ๓๖ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๑๔ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร ๓๒ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๒๖ คน ให้เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๒๒ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพเกษษกร ๒๖ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๕ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๔ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพเกษตรกร ๒๓ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๑๔ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๖ คน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๖ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพตำรวจ ๑๖ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๗ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๔ คน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๑ คน

นักเรียนที่เลือกอาชีพนักการเมือง ๑๔ คน จัดให้อาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ ๕ คน เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ๔ คน เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ๔ คน

ถ้าพิจารณาตามแผนพัฒนา พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๕^๑ ซึ่งระบุไว้ว่า กำลังคนที่มีรัฐต้องการมาก คือ วิศวกรจำนวน ๒,๑๕๐ คน เกษตรกรจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน ครูจำนวน ๔๕,๐๐๐

^๑ กองวางแผนกำลังคน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, เอกสารข้อมูลกำลังคนในประเทศไทย, พ.ศ. ๒๕๑๐, หน้า ๕๔-๕๖

คน แพทย์จำนวน ๒,๕๔๐ คน พยาบาลจำนวน ๑๐,๑๒๐ คน เกสซ์กรจำนวน ๕๓๐ คน นัก-
บัญชีจำนวน ๑,๗๒๐ คน ตำรวจจำนวน ๒๔,๒๕๐ คน จะเห็นได้ว่าอาชีพส่วนใหญ่ที่นักเรียน
เลือกตลอดลงกับกำลังคนที่ประเทศต้องการ และจากการให้นักเรียนจัดระดับความสำคัญ
และลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบต่าง ๆ ปรากฏว่า ตัวประกอบด้านคุณประโยชน์ของ
อาชีพมีความสำคัญมากที่สุดต่อการเลือกอาชีพต่าง ๆ รองลงมาได้แก่ ตัวประกอบด้านความ-
สามารถในการเรียน โอกาสก้าวหน้าในการงาน ความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทาง
เศรษฐกิจ คุณค่าทางสังคม และการถือคนตามอย่างในทางอาชีพ เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าว
ได้ว่านักเรียนเลือกอาชีพโดยคำนึงถึงคุณประโยชน์ที่ประเทศจะไ้รับมากที่สุด เห็นได้จาก
การเลือกอาชีพที่ส่วนมากตรงกับความต้องการของประเทศ ตัวประกอบที่สำคัญน้อยที่สุดใน
การเลือกอาชีพของนักเรียนได้แก่การถือคนตามอย่างในทางอาชีพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ มีผลทำให้การจัดลำดับ
ความสำคัญให้แก่ตัวประกอบต่างกัน เฉพาะด้านคุณค่าทางสังคม และความสามารถในการเรียน
เท่านั้น ส่วนตัวประกอบด้านความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทางเศรษฐกิจ โอกาสก้าวหน้า
ในการงาน คุณประโยชน์ของอาชีพและการถือคนตามอย่างในทางอาชีพ นักเรียนชายและหญิง
จัดความสำคัญให้ไม่ต่างกัน

Gribbons และ Lohnes^๒ ศึกษาพบว่า นักเรียนชายจะเลือกคำนิยม
ทางอาชีพด้านความมีเกียรติมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยนี้ที่ว่า นักเรียนชาย
และหญิงให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านคุณค่าทางสังคม หรือความมีหน้ามีตาและมีเกียรติใน
สังคมต่างกัน

สำหรับตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียน การที่นักเรียนชายและหญิงจัดลำดับ
ความสำคัญให้แก่ตัวประกอบนี้ต่างกันอาจเป็นเพราะผลการเรียนของนักเรียนชายและหญิง
ต่างกัน

ในการศึกษาถึงตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากการ

๒

Gribbons and Lohnes, *loc.cit*

ในระดัับความสำคัญ และจัดลำดับความสำคัญแก่ตัวประกอบแต่ละด้านโดยนักเรียนที่เลือกอาชีพทั้ง ๔ และจากถารในระดัับความสำคัญ และจำลำดับความสำคัญ แก่ตัวประกอบโดยนักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกัน

ผลจากการวิเคราะห์ปรากฏว่าในการในระดัับความสำคัญและจัดลำดับความสำคัญ แก่ตัวประกอบแต่ละด้านโดยนักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกับนั้น นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจะให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบต่างกันทางด้านคุณค่าทางสังคม ความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทางเศรษฐกิจ และโอกาสก้าวหน้าในการงาน สำหรับตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียน นักเรียนให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านนี้ไม่ต่างกัน

ตัวประกอบที่เหลืออีก ๒ ด้าน คือ การถือคนตามอย่างในทางอาชีพ และคุณประโยชน์ของอาชีพ จากการให้นักเรียนจัดระดัับความสำคัญ (rate) แก่ตัวประกอบทั้ง ๒ ด้าน (ในตารางที่ ๑๔ และ ๑๕) ปรากฏว่านักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจะ rate ความสำคัญให้ตัวประกอบทั้ง ๒ ด้านนี้ต่างกัน แต่เมื่อนักเรียนจัดลำดับความสำคัญ (rank) ให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๒ นี้ (ในตารางที่ ๑๗ และ ๒๐) ปรากฏว่านักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๒ ด้านไม่ต่างกัน ที่เห็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความไม่แน่ใจในการ rate และการ rank ความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๒ ด้านนี้ หรืออาจเป็นเพราะในการ rate ผู้วิจัยได้ให้นักเรียน rate แต่เพียงว่าตัวประกอบนั้นสำคัญในระดัับ มากที่สุด มาก พอประมาณ หรือน้อย แต่เมื่อนักเรียน rank ความสำคัญว่าใน ๓ อันดับ ตัวประกอบแต่ละด้านจะอยู่ในลำดับเท่าใดระหว่าง ๑ ถึง ๓ ซึ่งในการ rank นี้ จะแสดงถึงความแตกต่างของความสำคัญของตัวประกอบได้มากกว่าการ rate ผู้วิจัยจึงถือผลของการทดสอบความแตกต่างจากการจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๒ ด้านนี้เป็นพื้นฐานในการแปลผล

นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ การจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบโดยนักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกันทั้ง ๔ อาชีพนั้นยังแสดงว่าในแต่ละอาชีพ แม้นักเรียนจะจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบด้านต่าง ๆ ต่างกัน แต่ทุกอาชีพยกเว้นกับบัญชีจัดให้ผลประโยชน์ของอาชีพเป็นตัวประกอบที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมากที่สุด ที่เห็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

เหตุผลที่กล่าวมาแล้วคือ อาชีพส่วนใหญ่ที่นักเรียนเลือกเป็นอาชีพที่ประเทศต้องการมากตามแผนพัฒนา และนักเรียนที่เลือกอาชีพเหล่านี้เอง ก็ยังได้จัดให้อาชีพ พยาบาล, วิศวกร, นักการเมือง ตำรวจ, เกษษกร, แพทย์, ครู, เกษตรกร เป็นอาชีพที่สังคมต้องการมากอีกด้วย เมื่อนักเรียนเลือกอาชีพที่สังคมต้องการ นักเรียนก็มีโอกาสจะได้ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศได้มาก ฉะนั้นตัวประกอบด้านคุณประโยชน์จึงมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเหล่านี้

ตัวประกอบด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพพยาบาล, วิศวกร, นักการเมือง, ตำรวจ, เกษษกร, แพทย์, ครู และเกษตรกร ร่องลงมาจากคุณประโยชน์ของอาชีพคือ

ความสามารถในการเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อนักเรียนที่เลือกอาชีพ ครู, เกษตรกร, พยาบาล, ตำรวจและเกษษกร การที่นักเรียนเหล่านี้ให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียนเป็นอันดับ ๒ อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าไม่ว่าจะศึกษาวิชาชีพใด นักเรียนจะต้องใช้ความสามารถของตนตั้งแต่สอบแข่งขันเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเรียนสำเร็จ นักเรียนเหล่านี้ทราบดีว่าผลการเรียนของตนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือมีผลการเรียนชั้น ม.ศ. ๔ ระหว่าง ๕๕-๖๖ จึงกลัวว่าจะสอบแข่งขันสู้คนอื่นไม่ได้ ถ้าตนไม่มีความสามารถดีพอ

โอกาสก้าวหน้าในการทำงานมีความสำคัญต่อนักเรียนที่เลือกอาชีพวิศวกร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าอาชีพวิศวกร เป็นที่ต้องการของประเทศมาก ฉะนั้นผู้เรียนจึงหางานทำได้ง่าย และเป็นงานที่มีตำแหน่งดี มีโอกาสได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศด้วยทุนของรัฐบาล หรือขององค์การระหว่างชาติ

คุณค่าทางสังคม มีความสำคัญต่อนักเรียนที่เลือกอาชีพนักการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าอาชีพที่ตนเลือกเป็นอาชีพที่มีหน้ามีตาและมีเกียรติในสังคม เห็นได้จากการที่นักเรียนที่เลือกอาชีพนี้ได้จัดให้นักการเมืองเป็นอาชีพที่มีเกียรติ หรือมีคุณค่าทางสังคม (ดูตารางที่ ๒ ในภาคผนวก จ.)

สำหรับอาชีพแพทย์ นักเรียนที่เลือกอาชีพนี้ได้ให้ระดับความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และความสามารถในการเรียน ร่องลงมาจากด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ แต่เมื่อนักเรียนจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๘ นักเรียนที่เลือกแพทย์

กลับให้ความมุ่งหวังของครอบครัว และโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพ รองลงมาจากค่านิยมของอาชีพ แสดงให้เห็นว่านักเรียนไม่แน่ใจว่าตัวประกอบด้าน ความมุ่งหวังของครอบครัว ความสามารถในการเรียน และโอกาสก้าวหน้าในการทำงานด้านใดจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมากกว่ากัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าตัวประกอบทั้งสามนี้มีความสำคัญต่อนักเรียนที่เลือกอาชีพแพทย์เท่า ๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่าแพทย์เป็นอาชีพที่มีทางเลือกก้าวหน้า เพราะเป็นอาชีพที่สังคมต้องการมาก และยังมีโอกาสได้ไปศึกษาต่อต่างประเทศได้ง่ายกว่าอาชีพอื่น แต่การจะเรียนวิชาชีพนี้ได้ นักเรียนจะต้องมีผลการเรียนดี มีความสามารถที่จะเรียนได้จนสำเร็จ ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็ต้องคำนึงถึงความต้องการของหางาน เพราะในการเรียนวิชานี้ จะต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก เมื่อนักเรียนยังประกอบอาชีพไม่ได้ ก็จำเป็นต้องอาศัยเงินจากหางาน ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้นักเรียน เรียนวิชาชีพนี้หรือไม่สามารถจะส่งเสียให้เรียนต่อ นักเรียนก็ไม่สามารถจะเรียนแพทย์ได้ ด้วยเหตุนั้นความมุ่งหวังของครอบครัวหรือความต้องการของครอบครัว จึงมีความสำคัญต่อนักเรียนเท่า ๆ กับตัวประกอบด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานและความสามารถในการเรียน

อาชีพสุดท้ายได้แก่กับัญชี ผู้ที่เลือกอาชีพนี้ให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่คุณค่าทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีผลการเรียนไม่สู้ดีนัก ส่วนมากได้คะแนนสอบไล่ชั้น ม.ศ. ๔ ระหว่าง ๕๐%-๖๖% และนักเรียนทราบว่า การจะศึกษาต่อนั้นจะต้องใช้ความสามารถตั้งแต่สอบแข่งขันกับผู้อื่น เพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย จนกระทั่งเรียนสำเร็จ เมื่อตนเองมีความสามารถทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ นักเรียนจึงคำนึงถึงตัวประกอบด้านนี้มากที่สุด

สำหรับตัวประกอบด้านคุณค่าทางเศรษฐกิจ การที่นักเรียนจัดให้มีความสำคัญรองลงมา จากด้านความสามารถในการเรียน อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่า เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ถ้าพิจารณาจากการสำคัญความมีรายได้ดีของอาชีพจะเห็นว่านักเรียนที่เลือกอาชีพนี้ไม่ได้จัดกับัญชีเข้าสำคัญว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี (ในตารางที่ ๓ ของภาคผนวก ข.) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนเห็นว่ามีอาชีพอื่น ๆ สมควรจะจัดว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดีเป็นอันดับ ๑, ๒, ๓ มากกว่าอาชีพกับัญชี อย่างไรก็ตาม นักเรียนก็ยังเห็นว่าอาชีพนี้มีรายได้ดีเช่นกัน ถึงจะน้อยกว่าอาชีพ

แต่นักเรียนก็อยากประกอบและคิดว่าอาชีพนักบัญชีจะทำรายได้ดีให้กับตน

สรุปผลของการวิจัย

การวิจัยถึงตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย สรุปได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งที่จะศึกษาว่าตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ความสามารถในการเรียน
๒. ความมุ่งหวังของครอบครัว
๓. คุณค่าทางเศรษฐกิจ
๔. คุณค่าทางสังคม
๕. โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน
๖. คุณประโยชน์ของอาชีพ
๗. การถือตนตามอย่างในทางอาชีพ

ตัวประกอบใดจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากที่สุด

สมมติฐานของการวิจัย

๑. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจะจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่างกัน
๒. นักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกันจะจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพต่างกัน
๓. นักเรียนชายและหญิงจะจัดลำดับความสำคัญของตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพแต่ละด้านต่างกัน

ตัวแทนประชากร

ตัวแทนประชากรได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทั้งชายและหญิงจำนวน ๓๔๖ คน ที่ศึกษาในแผนกวิทยาศาสตร์และศิลปะ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๑ ของโรงเรียน ๑๐ แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้มาจากการสุ่มโดยวิธี random

เครื่องมือ

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชุดหนึ่ง ประกอบด้วยคำถาม ๑๐ ข้อ ซึ่งเป็นชนิดให้นักเรียนเลือก ชนิดให้ตอบตามความคิดเห็นเห็นชนิดให้นักเรียนจัดระดับความสำคัญ ๔ ระดับ และชนิดที่ให้นักเรียนจัดลำดับความสำคัญ ๘ ลำดับ ใบตอบท้ายเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้นักเรียนตอบด้วยตัวเอง นักเรียนใช้เวลาตอบประมาณ ๔๐ นาที

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์โดยใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ แบบ ๑๖๒๐ ในการหาความถี่ ร้อยละ และทดสอบความแตกต่างโดยใช้ไคสแควร์

ผลของการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

๑. อาชีพที่นักเรียนเลือกกันมากที่สุดได้แก่ แพทย์, ครู, พยาบาล, วิศวกร, เกษีกร, เกษตรกร, นักบัญชี, ตำรวจ และนักการเมือง ตามลำดับ
๒. นักเรียนชายและหญิงเลือกอาชีพทั้ง ๔ นี้ต่างกัน
๓. นักเรียนที่เลือกอาชีพทั้ง ๔ นี้ มีผลการเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน

๔. นักเรียนทั้งหมดจัดให้ตัวประกอบด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ มีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมากที่สุด และการถือคนตามอย่างในทางอาชีพมีความสำคัญน้อยที่สุด

๕. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจะให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบต่างกันด้านความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทางเศรษฐกิจ คุณค่าทางสังคม โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน คุณประโยชน์ของอาชีพ การถือคนตามอย่างในทางอาชีพ สำหรับตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียน นักเรียนให้ความสำคัญไม่ต่างกัน

๖. นักเรียนที่เลือกอาชีพต่างกันจัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบต่างกันทางด้านคุณค่าทางสังคม ความมุ่งหวังของครอบครัว คุณค่าทางเศรษฐกิจ และโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน สำหรับตัวประกอบด้านคุณประโยชน์ของอาชีพ การถือคนตามอย่างในทางอาชีพ และความสามารถในการเรียน นักเรียนจัดลำดับความสำคัญให้ไม่ต่างกัน

๗. นักเรียนชายและหญิง จัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๘ ต่างกัน เฉพาะด้านคุณค่าทางสังคม และความสามารถในการเรียน

๘. นักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกัน ให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบทั้ง ๘ ต่างกัน

๙. นักเรียนที่เลือกอาชีพเดียวกัน จัดลำดับความสำคัญให้แก่ตัวประกอบทั้ง ๘ ต่างกัน

๑๐. นักเรียนที่เลือกอาชีพแพทย์, ครู, พยาบาล, วิศวกร, เกษษกร, เกษตรกร, ตำรวจและนักการเมือง ให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านคุณประโยชน์ของอาชีพมากที่สุด และนักเรียนที่เลือกอาชีพนักบัญชีให้ความสำคัญแก่ตัวประกอบด้านความสามารถในการเรียนมากที่สุด

ขอเสนอแนะ

๑. ในการศึกษาถึงตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนอกจากตัวประกอบด้านคุณค่าทางสังคม ความมุ่งหวังของครอบครัว ความสามารถในการเรียน คุณค่าทางเศรษฐกิจ คุณประโยชน์ของอาชีพ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และการถือคนตามอย่างในทางอาชีพแล้ว ควรจะศึกษาถึงตัวประกอบด้านความมั่นคงของอาชีพ ความเป็นอิสระ เพิ่มขึ้นอีกด้วย เพราะในการเลือกอาชีพต่าง ๆ ของนักเรียนอาจมีตัวประกอบด้านความมั่นคงของอาชีพและความเป็นอิสระเกี่ยวของด้วยก็ได้ จึงสมควรที่จะได้ทำการศึกษาต่อไป

๒. ในคําแบบสอบถาม ตอนที่ให้นักเรียนประเมินผลการเรียนในชั้น ม.ศ. ๑ และ ม.ศ. ๔ ของตนเอง ถ้าจะให้นักการศึกษาต่อไปผู้วิจัยควรจะสอบถามจากครูประจำชั้นของนักเรียน เพราะการที่ให้นักเรียนตอบเอง นักเรียนอาจจะจำผลการเรียนของตนที่ผ่านไปไ้หรือไม่ไ้หรืออาจจะตอบไม่ตรงความจริง

๓. ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๔ ระหว่างนักเรียนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง และควรติดตามผลว่านักเรียนศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในแขนงวิชาที่เลือกไว้หรือไม่

๔. โรงเรียนควรจะได้มีการแนะแนวอาชีพเพื่อช่วยให้นักเรียนทราบว่าควรจะเลือกเรียนวิชาชีพใดจึงจะเหมาะสมกับวิชาที่เรียนไปไ้บ้าง เพราะปรากฏว่าในการตอบแบบสอบถามมีนักเรียนแผนกศิลปะ ๑ คน เลือกเรียนแพทย์ และจากการไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองทำให้ทราบว่านักเรียนบางคนไม่ทราบว่าวิชาชีพใดที่ตนจะเรียนต่อไ้บ้าง

